

† AMBROZIE
EPISCOPUL GIURGIULUI

ÎNVIEREA DOMNULUI
REALITATEA ULTIMĂ
A EXISTENȚEI NOASTRE

Pastorală la Învierea Domnului

Editura Episcopiei Giurgiului

2023

†AMBROZIE DIN MILA LUI DUMNEZEU, EPISCOP AL GIURGIULUI

*Iubitului nostru cler, cinului monahal
și dreptcredincioșilor creștini, har și pace de la Dumnezeu,
iar de la Noi, arhierescă binecuvântare!*

*Preacuvioși și preacucernici părinți, slujitori ai Sfintelor
Altare, dreptmăritori creștini și frați în Hristos Domnul, Hristos
a înviat!*

u bucurie ne-am adunat împreună, în seara aceasta sfântă, să prăznuim Praznicul Praznicelor și Sărbătoarea Sărbătorilor, Paștele cele sfințite și cu totul luminate. Noaptea aceasta este noaptea Învierii, taina cea necuprinsă de minte și nerostită de cuvânt, când întunericul izvorăște lumină, când mintea și inima se umplu de binecuvântarea harului dumnezeiesc, cel ce pe toate le înnoiește și le sfințește. Sărbătoarea aceasta este mereu una și aceeași, deși, în cursul veacurilor, multe astfel de nopți s-au perindat, pentru că unul este Hristos – Domn și Dumnezeu adevărat, Arhierul cel Veșnic și jertfa cea una, prin care toți am fost răscumpărați din robia păcatului și a morții. Lumina învierii este lumina Raiului,

reînnoită în mijlocul creației, lumină ce pe toate le cuprinde și le aduce la starea cea bună foarte dintru început. De aceea, în noaptea aceasta totul se schimbă, nu doar mințile și inimile, ci lumea întreagă, natura până la ultimul fir de iarbă, cerul și pământul ce pregustă astfel înnoirea întru slava Preasfintei Treimi.

În aceste clipe de înălțătoare taină, venim cu nădejde înaintea poporului lui Dumnezeu să vestim și să ne bucurăm împreună de darul cel mare al Învierii întru care toți ne mișcăm, trăim și suntem. Fie ca vorbele noastre să sădească în inimile fiecăruia dintre dumneavoastră sămânța cea roditoare a dorului după Dumnezeu, Cel ce îmbrățișează pe toți cu dumnezeiască și părintească dragoste.

Dreptmăritori creștini,

Învierea nu s-a supus niciodată legilor veacurilor. Învierea nu poate fi nici umbrită, nici transformată după chipul lumii trecătoare, Învierea nu este discutată sau disputată, ci numai mărturisită iarăși și iarăși, ca taina cea mare a mântuirii și înnoirii fiecăruia dintre noi. Călătoria către Înviere este călătoria către noi înșine, pentru că acolo, în cămara cea tainică a inimii se aprinde taina iubirii și cunoașterii dumnezeiești, acolo prinde rădăcini adânci darul cel mare al mântuirii. Postul pe care l-am parcurs împreună ne-a întărit pe această cale, arătându-ne fiecare treaptă a urcușului: credința mărturisită și apărată în Duminicile Ortodoxiei și Sfântului Grigorie Palama, icoana jertfei lui

Hristos pe Cinstita Cruce, ca model al jertfei fiecăruia dintre noi, nevoința postului și a rugăciunii neîncetate în Duminicile Sfântului Ioan Scărarul și Sfintei Maria Egipteanca, bucuria întâlnirii cu Hristos în Duminica Floriilor și, în toată Săptămâna Patimilor, părtășia la durerea Fiului Omului, Cel ce pătimește și se supune, de bună-voie morții, pentru noi toți și pentru a noastră mântuire. Nu sunt mai multe taine, ci una singură: taina iubirii dumnezeiești pentru neamul omenesc afundat în întunericul păcatului. Acolo unde omul, din înșelarea celui rău, a sădit întuneric, Hristos a așezat lumina, acolo unde s-a sălășluit minciuna, El a înălțat adevărul, moartea s-a văzut biruită de viață și mormântul a devenit pridvorul Învierii. Pe temelia pătimirii și morții Mântuitorului Hristos s-a așezat Biserica și întru slava Învierii s-a desăvârșit ca locaș al lucrării Sfântului Duh, în toate timpurile și locurile. De aceea, Învierea nu aparține omului, ci omul se regăsește în Înviere, de aceea viața noastră se împlinește în lumina cea nematerialnică a lui Hristos – Cel mort și înviat și se împărtășește de aceasta, pe cât este cu putință, împlinindu-și astfel chemarea îndumnezeirii cea dintru începutul creației. În Înviere, moartea este biruită de moarte și porțile iadului sunt sfărâmate pentru ca toți cei aflați în așteptare să se poată bucura de lumina slavei dumnezeiești. Piatra mormântului este răsturnată și porțile Raiului se deschid pentru cei ce cred și trăiesc în Hristos, pecetea stăpânirii veacului sunt sfărâmate pentru că întunericul nu poate cuprinde lumina. Darul acesta nu se dă însă fără ca noi înșine să voim și să lucrăm pentru a-l dobândi. Pentru aceasta, Părinții Bisericii ne îndeamnă „să

căutăm cu toată sârguința, cu toată credința și cu tot dorul, nu să vedem lumina din afară și din lumea aceasta, ci să păzim în primul rând poruncile lui Dumnezeu, să ne pocăim, să plângem, să ne smerim, pentru că atunci ni se va arăta lumina nematerială și duhovnicească a Învierii”¹.

Iubiți credincioși,

arăși și iarăși vom vorbi despre Taina Învierii, iar insistența noastră este cu totul potrivită pentru vremurile acestea în care adevărul și dreptatea sunt puse la îndoială. Mulți, lipsiți de adevărata înțelepciune, lăsându-se ispitiți de o cunoaștere părelnică, au socotit de cuviință să privească dumnezeirea și lucrarea cea minunată a Învierii prin ochii rațiunii neluminate de Duhul Sfânt. Și-au ridicat cu mândrie glasurile, uitând că Taina se sădește în inimă și că smerenia este adevăratul tălmăci al acesteia. Să ia aminte cei ce cugetă astfel că smerenia nu este totuna cu întunecarea minții, ci luminarea ei duhovnicească, semn al înțelepciunii statornice și putere de neclintit în mărturisirea Adevărului.

Cum oare s-a putut petrece aceasta? Cum moartea este biruită de moarte și cum Fiul Omului zdrobește porțile iadului? Dumnezeieștii părinți ne învață că în Hristos, omul se supune morții potrivit legilor firii, însă, ca Dumnezeu adevărat, unit desăvârșit cu umanitatea noastră, nu lasă ca această stăpânire să se înveșnicească. Altminteri, moartea ar fi sfârșitul și întunericul

¹ Sf. Simeon Noul Teolog, Întâia cuvântare morală, în: Filocalia sfințelor nevoițe ale desăvârșirii, traducere Pr. Dumitru Stăniloae, Ed. Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1977, p. 178.

neființei s-ar face stăpânitorul lumii acesteia. Dar, în marea Sa dragoste pentru noi, Dumnezeu se face om, pentru ca pe om să-l ridice din robia aceasta. Se supune de bunăvoie firii și moarții pe cruce, cu brațele întinse, pentru ca „printr-una dintre ele să atragă pe poporul cel vechi, iar prin cealaltă, pe cei dintre neamuri și pe amândoi să-i unească în Sine”². Moartea nu mai este blestem, ci treaptă către înviere, pentru că nu neascultarea și slăbiciunea îl călăuzesc pe Hristos către Cruce, ci preaplinul dragostei sale dumnezeiești. Se supune de bunăvoie pătimirii și răstignirii, însă acestea nu pot ține legată dumnezeirea. Iar prin moartea Sa, noi toți, purtători ai dumnezeiescului chip, primim darul învierii și al biruinței asupra iadului.

Învierea nu este părelnică, nu-i un basm fără de noimă, ci realitatea ultimă a existenței noastre. Credința aceasta i-a întărit pe apostoli, nădejdea vieții în Hristos le-a dat putere sfinților mucenici și mărturisitori, ea a fost cea care a luminat nevoița cuvioșilor și tot ea este cea care strălucește în inimile fiecăruia dintre noi. Evanghelia nu istorisește calea omului, ci mărturisește iconomia răscumpărării și îndumnezeirii. Ea este chemarea pe care Dumnezeu ne-o face tuturor, invitația de a ne apropia de El și de a fi asemenea Lui, în har.

Sunt grele cuvintele acestea, însă pe ele se zidește întreaga construcție a umanității. Nu vorbim astăzi atât de des despre lucrurile care ne zidesc, care ne formează? Nu ni se propun astăzi tot felul de modele, care de care mai atractive pentru a ne

2 Sf. Atanasie cel Mare, Despre întruparea cuvântului, traducere Pr. Dumitru Stăniloae, în „Părinți și Scriitori Bisericești”, vol. 15, Ed. Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1987, p. 120.

descoperi propria identitate, propria umanitate? De ce, oare, este atât de greu să recunoaștem și să mărturisim că omul se regăsește numai în Hristos și că la temelia societății nu stă vreo învățătură lumească, ci dragostea dumnezeiască ce se descoperă deplin în Biserică. Suntem creștini, pentru că noi, toți cei ce credem, îi aparținem lui Hristos, după cum Hristos ni se împărtășește nouă, Fiu al lui Dumnezeu Întrupat, dar și ca frate al nostru. Suntem creștini pentru că mărturisim adevărul Învierii și pentru că nu ne este teamă, indiferent de tulburările veacului, să mărturisim că *Hristos a înviat!*.

Preaiubiți frați în Hristos Domnul,

unt tulburi vremurile pe care le trăim. Războiul dintre frați se duce la granițele țării, greutățile și neînțelegerile de tot felul se adâncesc, adevărul și buna cuviință au fost înlocuite cu impostura. Normalitatea este forțată, într-un fel sau altul, să se supună anormalității, curajul este obligat să lase locul compromisului laș, valorile sunt puse la zid și socotite ca fiind învechite și cu totul nepotrivite pentru omul nou. Se vorbește cu ușurință despre o epocă „post-adevăr”, ca și cum adevărul ar fi un simplu cuvânt, supus bunului plac al societății. În asemenea împrejurări, Învierea doare, deranjează pe toți cei ce-și strigă necredințioșia și încearcă să o impună ca singura cale de urmat. Lor le spunem că nu credința înrobește, ci îngustimea minții așezată pe postamentul virtuții. Este firesc să avem îndoieli și întrebări, însă este greșit și distructiv să nu recunoaștem firescul lucrurilor.

Biserica se străduiește să răspundă tuturor acestor provocări, urmând calea de veacuri a Sfinților Părinți. Este adevărat că marile figuri duhovnicești sunt regăsite, de regulă, în filele Patericului, ale Vieților Sfinților sau în Filocalie, însă nu trebuie să scăpăm din vedere faptul că tradiția Bisericii este dinamică, astfel că putem vorbi despre modele contemporane, ce actualizează și îmbogățesc mesajul filocalic. Așadar, în fața urii și a dezbinării, ea va răspunde mereu cu înțelepciune, nedreptatea o va preîntâmpina cu dreptate și cu bună rânduială, reamintind tuturor că nu este o simplă societate, supusă dezbinării și stricăciunii, ci trup tainic al lui Hristos. Harul Învierii vindecă rana păcatului și a stricăciunii, însă urmele rămân. Cu fiecare generație, chipul lumii acesteia se schimbă, apar noi și noi răni, ceea ce cunoșteam cândva, astăzi ni se pare necunoscut și ceea ce prețuiam cândva, astăzi ni se înfățișează ca lipsit de valoare. În fața crizei morale și spirituale, ne revine misiunea de a ne împotrivi lucrării dezastruoase de negare a valorilor identității noastre ortodoxe și naționale, vestindu-L pe Hristos Cel viu, dătător de viață veșnică.

Iubiții mei fii duhovnicești,

fântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a proclamat anul 2023 ca „**Anul omagial al pastorației persoanelor vârstnice**” și „**Anul comemorativ al inmografilor și cântăreților bisericești (psalți)**”. Atenția acordată vârstnicilor este esențială, pentru că ei reprezintă tezaurul viu al conștiinței umanității, memoria lor este călăuză sporirii noastre. Ei sunt

mărturia istoriei, iar un popor care nu-și cunoaște sau ignoră istoria este condamnat la pieire. Vârsta înaintată presupune dificultăți de tot felul, trupești și sufletești. Boala și uitarea, neputința și ignorarea din partea celorlalți sunt poveri pe care părinții și bunicii noștri le poartă cu demnitate, însă, fără ajutor, acestea ar deveni strivitoare. Cu siguranță, un cuvânt bun ce le este adresat poate fi de folos, însă este nevoie de mult mai mult: de asistență socială bine organizată, de prezența constantă a preoților în viața lor, de rezolvarea cazurilor dificile, mai ales pentru bătrânii care nu mai au pe nimeni. Biserica înfăptuiește această lucrare nu de ieri, de azi, ci din totdeauna, însă iată că acum, când mulți se întrebă ignorant ce rost mai are aceasta în lumea în care trăim, este timpul să vorbim deschis despre misiunea pe care aceasta o desfășoară în fiecare colțișor al țării.

La fel, trebuie subliniată lucrarea cântăreților bisericești și a imnografilor. Valoarea slujirii lor nu poate fi măsurată, pentru că ei sunt liantul ce întărește comunitatea credincioșilor. Sunt deopotrivă mărturisitori și învățători și nu degeaba sunt numiți dascăli. Lor le datorăm formarea limbii române moderne, lor le datorăm cele dintâi compoziții autentice românești, lor le datorăm chiar compunerea melodiei imnului național și a multora dintre cântecele ce au întărit patriotismul poporului acestuia. De aceea, în acest an, comemorarea și promovarea lor vine ca un demers firesc și, în același timp, ca un răspuns bine-venit împotriva tuturor celor ce, români fiind cu numele, renunță la propria identitate și tradiție.

Iubiții mei,

ristos ni se dăruiește deplin și ne cheamă să ne bucurăm de bogăția praznicului. În Înviere nu mai este loc de tristețe, în Înviere moartea devine viață. „Astăzi este vreme potrivită, ne învață Sfântul Ioan Gură de Aur, să grăim iarăși acele cuvinte profetice: Unde-ți este, moarte, boldul? Unde-ți este, iadule, biruința? (Osea 13:14; I Cor. 15:55) Astăzi Stăpânul nostru Hristos a sfărâmat porțile cele de aramă și a pierdut iarăși fața morții. Dar pentru ce vorbesc eu de fața morții? I-a schimbat chiar numele morții. Acum moartea nu se mai numește moarte, ci adormire”³. Creat din dragoste și răscumpărat din dragoste: aceasta este marea taină a mântuirii, de care Dumnezeieștii Părinți nu au încetat niciodată să se minuneze și nu au îngăduit ca aceasta să fie știrbită în vreun fel. Din dragoste, Fiul lui Dumnezeu întrupat „s-a smerit pe Sine, ascultător făcându-se până la moarte și încă moarte pe cruce” (Fil. 2:8), iar dragostea, cea care pe toate le cuprinde și pe toate le nădăjduiește (I Cor. 13:7), l-a reînveșmântat pe om cu haina luminoasă a bucuriei dumnezeiești. Multe ar mai fi de spus, însă nu se cuvine ca lumina Praznicului Învierii Domnului să fie umbrită de problemele cu care ne confruntăm. Vă dorim ca bucuria aceasta să afle sălaș primitor și în inimile dumneavoastră și înnoirea naturii să se însoțească cu înnoirea din sufletele noastre, ale tuturor. Rugăm pe Bunul și Milostivul Dumnezeu, Cel în Treime Slăvit, să vă dăruiască sănătate și dreaptă socotință, înțelepciune și bună-rânduială, liniște și credință statornică,

³ Sf. Ioan Gură de Aur, Cuvântare la Sfintele Paști I, p. 173.

pentru ca astfel pe toate să le petrecem ca fii ai luminii și ai dragostei în Hristos Domnul.

Hristos a Înviat!

**Al Vostru părinte duhovnicesc,
de tot binele voitor și pururea către Domnul fierbinte rugător,**

† AMBROZIE

A handwritten signature in black ink, written in a cursive style, that reads "f Ambrosie". The signature is positioned between the printed name "† AMBROZIE" above and "EPISCOPUL GIURGIULUI" below.

EPISCOPUL GIURGIULUI

